

6. Newsletter, září/říjen 2006

PAWS – pedagogické aktivity v lese, koncept seminářů pro lesníky

<http://www.paws.daa-bbo.de>

Projekt PAWS se přesunul do testovací fáze. Vytvořené produkty, které mají sloužit lesníkům při realizaci praktických aktivit lesní pedagogiky, procházejí testováním prostřednictvím pilotních kurzů lesní pedagogiky. Na základě vytvořeného konceptu je celá struktura kurzu rozdělena na tři vzdělávací semináře – základní, nadstavbový a závěrečný, které jsou realizovány prezenčně. Trojici workshopů doplňují dvě období samostudia, kdy mají účastníci k dispozici interaktivní CD-ROM a učebnici. Prostřednictvím těchto pomůcek sestavují virtuálně i reálně scénáře vlastních lesních vycházek, které následně realizují pro vybrané cílové skupiny.

Testovací kurzy probíhají v jednotlivých partnerských zemích, v Německu, Rakousku, Finsku, České republice a na Slovensku od konce června do konce roku. I když je koncept seminářů společný, měly tyto semináře v každé zemi svoji specifickou atmosféru. Na očekávání, dojmy i získané zkušenosti a pocity z testovacích kurzů jsme se zeptali přímo účastníků kurzů z jednotlivých zemí.

Jaká očekávání měl před kurzem **Peter Fedor** z Lesů SR, š.p. ze Slovenska? „Osvojit si práci s dětmi při poznávání krás přírody a přiblížit jim poznatky z lesnictví a myslivosti formou hry a jiných zajímavých aktivit, které budou zajímavé, jak pro děti, tak i pro mě samotného. Upozornit je na činnosti v lesnictví a vést je k ochraně přírody, i lesa“. Další účastník ze Slovenska **Igor Nemec** se chtěl „naučit něco nového o tom, jakým způsobem zaujmout děti“. **Maria Reuter** z Finska zkonstatovala: „Vzhledem k tomu, že jsem neměla žádné předchozí zkušenosti s přípravou a realizací lesních vycházek pro děti, očekávala jsem získání vědomostí o různých etapách duševního vývoje dětí, a také o nástrojích na přípravu programu lesních vycházek všeobecně.“

Maria Reuter zhodnotila atmosféru na kurzu takto: „Atmosféra byla skutečně plná podnětů. Naši školitelé byli zkušenými profesionály a i od samotných účastníků vzešlo pro práci v terénu nemálo tipů a příkladů, které může každý z nás v budoucnu zúročit. I když byly dny seminářů dost dlouhé, dokázali jsme si naše nadšení udržet.“ **Peter Fedor** popsal atmosféru jako uvolněnou a přátelskou, i když zároveň byla na vysoké odborné úrovni a znalosti daných témat přednášejících lektorů a konzultantů. Přispěli k tomu i aktivity a zážitkové hry, které si účastníci vyzkoušeli „na vlastní kůži“. Podobně popsal atmosféru i účastnice **Antje Albrecht** z Německa: „Atmosféra během semináře byla velmi milá a přátelská. Všichni účastníci pracovali se zanícením a velmi soustředěně.“

Koncept seminářů projektu PAWS je sestaven tak, aby účastníci měli možnost získat jak teoretické základy z pedagogických disciplín, vývojové psychologie, ale i příležitost seznámit se s jednotlivými vyučovacími metodami.

Kompetence potřebné pro praktickou činnost v oblasti lesní pedagogiky však získali zejména při praktikování jednotlivých aktivit během seminářů, jednak přímo na sobě a v závěru seminářů i na pozvané cílové skupině dětí, teenagerů ale i osob se zvláštními potřebami. **Andrea Melcerová** ze Slovenska ocenila právě tuto kombinaci teorie a praxe, která dává dobrý předpoklad pro úspěšné zahájení kariéry v oblasti lesní pedagogiky.

Za nejzajímavější část programu považuje **Peter Fedor** ze Slovenska praktické vyučování přímo v terénu a seznamování se s problémy během přednášek. Začínající lesní pedagog konstatoval: „Lesní pedagog musí nejdříve poznat sám sebe, aby si uměl zvolit správný přístup k práci s dětmi, a to se myslím na kurzu povedlo“. **Maria Reuter** prakticky zhodnotila: „Pro mně bylo nejzajímavější sledovat, jak plán lesní vycházky funguje v praxi, jaký má harmonogram a jaké druhy úkolů považují děti za zajímavé.“ Účastníci testovacího kurzu z Čech také nejvíce oceňovali praktické ukázky programu v lese a práci s přírodninami která rozvíjí tvořivost a smyslové vnímání přírody.

Zatěžkávací zkouškou seminářů byla příprava a realizace vycházky pro děti. Po několika dnech „suchého tréninku“ čekal lesníky na testovacích kurzech náročnější úkol – ukázat, co se během seminářů naučili. Pro mnohé to byla úplná premiéra, první kontakt s dětmi, anebo novou cílovou skupinou. Překonat vlastní trému, zaujmout, motivovat, využít patřičné didaktické metody a zásady bylo pro některé účastníky náročnější, než si představovali. Po chvilce nejistoty, se ale lesníci ujali role učitele v lese úspěšně a aktivně pracovali. Jejich vystupování bylo přesvědčivé a slova autentická. Vyprávěli o své práci, o lese, o tajemstvích přírody a tento svůj vztah a zájem se snažili prostřednictvím zážitků a her vzbudit i ve svém publiku. Jejich cílem nebyly jen vědomosti, ale zejména pozitivní pocity a radost z pobytu v přírodě. **Igor Nemeč** ze Slovenska během první vycházky s dětmi zpočátku cítil trochu obavy, zodpovědnost a trému, ale nakonec měl skvělý pocit, když děti po vycházce odcházely s úsměvem a s tím, že se těší až se zase v lese setkají. **Maria Reuter** zdůraznila, že skupinu je třeba správně motivovat zejména osobním příkladem: „Nejdříve jsem zjistila, jak je důležité skupinu motivovat. Když vedoucí projevuje zanícení a velký zájem – a je to na něm vidět navenek – účinkuje to i jako motivace pro skupinu. Bylo úžasné vstoupit do interakce s mladými lidmi a vidět jejich radost z poznávání. Výzva byla také zkoušet hledat způsoby, jak někoho přimět ke spolupráci bez toho, aby se narušilo jeho osobnostní teritorium. Zkrátka, nyní už pocituji o hodně větší sebejistotu při samostatné realizaci lesních vycházek.“ **Peter Fedor** na účet získaných zkušeností přidal: „Zjistil jsem, že práce s dětmi se mi velmi líbí, je zajímavé sledovat je při jednotlivých činnostech a také jim vysvětlovat

jednotlivé souvislosti týkající se lesa a lesnictví samotného. Během seminářů jsem získal mnoho zkušeností, zejména jsem se naučil velký počet aktivit, které mohu pro děti v lese připravit. Je však nutné přímo na místě reagovat na zvědavé otázky dětí, stále třeba mít po ruce rychlou a výstižnou odpověď, která by je uspokojila“. **Antje Albrecht** z Německa načerpala během vycházky mnoho zkušeností: „Tohoto úkolu jsem se zhostila se značným očekáváním. S radostí jsem sledovala, jak lze uplatňovat naučené znalosti v praxi se skupinkou dětí. Právě moje vlastní vycházka mi nejvíc pomohla poznat možnosti lesní pedagogiky.“

Učebnice a interaktivní CD-ROM jsou dalšími výstupy projektu, které se v této etapě v průběhu kurzu testovala. CD-ROM je vytvořen jako nástroj na plánování lesních vycházek. Účastníci kurzu ho měli možnost otestovat během období samostudia. I když samotné doladování a vyhodnocování kvality těchto produktů ještě pokračuje, přinášíme Vám několik prvních postřehů. **Jana Lehocká** ze Slovenska ocenila multimediální CD-ROM jako užitečnou pomůcku, která obsahuje velké množství předvolených aktivit, ale i možnost vytvářet si vlastní ověřené aktivity i scénáře. Po odstranění jazykových nedostatků bude CD-ROM vynikajícím nástrojem využívajícím moderní informační technologie, který velmi ulehčí práci lesního pedagoga. Slovenští účastníci vyzdvihli i srozumitelnost manuálu k CD-ROMu. **Maria Reuter** zhodnotila svoje zkušenosti s CD-ROMem takto: „Plánovač vycházek je dobrý nástroj na přípravu lesních vycházek. Lze v něm šikovně a přehledně vytvořit obsáhlá databáze úkolů na různá témata. Je však ještě zapotřebí dokončit pár menších zlepšení. Možná by se hodilo doladit tato zlepšení na základě zkušeností uživatelů.“ **Antje Albrecht** a **Joachim Kunz** z Německa také zdůraznili potřebu zlepšit funkčnost CD-ROMu a odstranit existující jazykové a funkční nedostatky.

Následující newsletter Vám přinese informace o doladování produktů projektu a hodnocení jejich kvality.

Kontakt a informace o projektu:

Ing. Alice Bučková
Střední lesnická škola Hranice
Juríkova 31
753 01 Hranice
Email: Alice.Buckova@seznam.cz
www.paws.daa-bbo.de

Ing. Lada Prylová
Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem (ÚHÚL)
Nábřežní 1326
250 01 Brandýs nad Labem
Email: Prylova.Lada@uhul.cz
www.paws.daa-bbo.de